

Sivistävä koulutus

Tilannekuva

Opetusyksikkö vastaa sivistystoimialan toimintasäännön mukaisesti vapaan sivistystyön järjestämisestä kansalaisopistossa. Opetusyksikkö vastaa taiteen perusopetuksen sekä harrastusta tukevan opetuksen järjestämisestä taiteen eri aloilla. Porin kaupungin sivistystoimialan opetusyksikön sivistävän koulutuksen perusyksiköitä ovat Palmgren-konservatorio, Porin seudun kansalaisopisto ja Porin taidekoulu.

Taiteen perusopetus on perusopetuksen ulkopuolista, ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteen alojen opetusta. Myös aikuisryhmiä löytyy yhä useammasta taiteen perusopetuksen oppilaitoksesta. Taiteen perusopetuksen oppimäärät ovat yleinen oppimäärä ja laaja oppimäärä. Opetus on tavoitteellista, valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan sidottua ja sitä antavat alan koulutetut ammattilaiset.

Kunta voi järjestää taiteen perusopetusta omalla päätöksellään. Valtio osallistuu rahoitukseen antamalla kunnille taiteen perusopetukseen valtionosuutta asukasmäärän ja asukasta kohden lasketun yksikköhinnan perusteella. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle oikeuden saada valtionosuutta myös opetustuntimäärän ja opetustuntia kohden lasketun yksikköhinnan perusteella. Tuntiperusteista valtionosuutta maksetaan Porin kaupungille Palmgren-konservatorion ja Taidekoulun järjestämisluvien perusteella. Opetukseen osallistuvilta oppilailta voidaan periä kohtuullisia maksuja, joista päättävät koulutuksen järjestäjät. Taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaan opetusta ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi

Porissa voi opiskella kuvataiteen, käsityön, musiikin ja tanssin taiteen perusopetusta joko yleisen tai laajan oppimäärän mukaan. Kaupungin ylläpitämien oppilaitosten lisäksi taiteen perusopetusta annetaan myös neljässä yksityisessä oppilaitoksessa.

Palmgren-konservatorio on musiikkioppilaitos, joka järjestää laajan oppimäärän mukaista musiikin taiteen perusopetusta sekä musiikkialan ammatillista perustutkintokoulutusta (ostopalveluna Länsirannikon Koulutus Oy WinNovalle). Lisäksi Palmgren-konservatoriossa toimii pienimuotoinen avoin osasto.

Musiikin taiteen perusopetuksen rahoituksesta suuri osa muodostuu Porin kaupungille maksettavasta järjestämisluvan mukaisesta opetustuntikohtaisesta valtionosuudesta. Valtionosuus maksetaan järjestämisluvassa määritellyn tuntimäärän (22561 tuntia vuodessa) mukaisena, ja sen saaminen edellyttää opetuksen järjestämistä vähintään järjestämisluvan tuntimäärän verran. Toimintaa rahoitetaan lisäksi oppilailta perityillä kohtuullisilla lukukausimaksuilla, mitä täydentää ylläpitäjän sekä oppilaitoksen sopimuskuntien antama oppilaspaikkamäärään sidottu rahoitus. Palmgren-konservatorio myy musiikin taiteen perusopetuksen oppilaspaikkoja Ulvilaan, Pomarkkuun, Merikarvialle, Eurajoelle, Nakkilaan, Harjavaltaan ja Kokemäelle.

Musiikkialan ammatillinen koulutus on osallistujalle maksutonta, ja sen toiminta järjestetään Länsirannikon Koulutus Oy WinNovalle maksettavan ammatillisen koulutuksen lainsäädäntöön perustuvan valtionosuuden turvin. Palmgren-konservatorio laskuttaa valtionosuutta itselleen järjestämänsä koulutuksen mukaisesti, ja tämä rahoitus riittää kattamaan ammatillisen koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset Palmgren-konservatoriossa. Opetusyksikössä seurataan tiiviisti valtion toisen asteen opintoihin liittyvien rahoitusmuotojen muutoksia.

Palmgren-konservatoriossa toimii pienimuotoinen avoin osasto, jossa järjestetään oppilaitoksen koulutustehtäviä täydentävää vapaarahoitteista musiikkikoulutusta. Toimintaa järjestetään pääosin opiskelijoilta perittävien maksujen turvin. Osana avoimen osaston toimintaa Palmgren-konservatorio vastaa Porin filharmonisen kuoron toiminnasta. Kuoron toimintaa rahoittaa Porin kaupunki, ja siihen saadaan lisätuloja mahdollisista esiintymispalkkioista ja lipputuloista.

Palmgren-konservatoriossa on vakinaista henkilökuntaa 35 henkeä ja tuntiopettajia vuositasolla noin 15. Oppilasmäärä on (20.9.2024) 871 oppilasta, joista 318 opiskeli varhaisiän musiikin opintoja (muskari). Avoimen osaston oppilaita on 13. Ammatillisen koulutuksen kesimääräinen opiskelijavuosikertymä on vuositasolla n. 44 opiskelijavuotta.

Porin seudun kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, jonka tehtävänä on kannustaa kaupunkilaisia elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen. Opisto tarjoaa opetusta eri toimipisteissä ja etäopetuksena, sekä tuottaa myös Ulvilan kaupungille kansalaisopistopalvelut yhteistyösopimuksen perusteella. Porin seudun kansalaisopisto järjestää kursseja ja yleisötilaisuuksia eri ainealueista: arjen taidot, kansalaisen digitaidot, mediataidot ja tietotekniikka, liikunta ja hyvinvointi, kielet ja kansainvälisyys, esittävä taide ja kirjallisuus, kuvataide ja käsityö. Lisäksi opiston tarjontaan kuuluu avoimen yliopiston opintoja. Opistossa on myös mahdollisuus suorittaa käsityön lukiodiplomikursseja ja siirtotenttejä. Kansalaisopisto tarjoaa käsityön taiteen perusopetusta 7-16-vuotiaille (yleinen oppimäärä, Käsityökoulu Taitis). Vuonna 2024 alkaneen kehittämishankkeen avulla tehdään Satakunnan hyvinvointialueen ja Satakunnan työllisyysalueen kanssa uudenlaista yhteistyötä, jolla pyritään edistämään kuntalaisten terveyttä, hyvinvointia, työelämävalmiuksia ja digiasiointia.

Kansalaisopisto järjestää lisäksi suomen kielen kursseja kaikille halukkaille sekä luku- ja kirjoitustaidon luki-koulutusta kototutumisajalla oleville aikuisille maahanmuuttajille, joiden kotoutumissuunnitelmaan on kirjattu tarve lukutaitokoulutukseen. Vuonna 2024 luki-koulutusta järjestettiin 915 tuntia. Tämän koulutuksen järjestämiseen Porin kaupunki saa erillisen valtiosuuden. Porin kaupunki saa kansalaisopistotoiminnan järjestämiseksi valtiosuutta vuosittain vahvistetun yksikköhinnan ja opetustuntien lukumäärän perusteella. Porin sivistyslautakunta päättää perittävien kurssimaksujen suuruudesta. Kansalaisopiston toimintakate vuonna 2024 oli 925023 euroa ja toteutuneita opetustunteja oli 19696. Tuntiopettajia kansalaisopistossa on vuositasolla yli 200 ja vakituista henkilökuntaa yhdeksän henkilöä.

Porin taidekoulu tarjoaa taiteen perusopetusta laajan oppimäärän mukaan kuvataiteessa yli 7-vuotiaille lapsille, nuorille ja aikuisille. Lisäksi varhaisiän taidekasvatusta annetaan 4–6 –vuotiaille. Taidekoulu järjestää myös pienimuotoista opetuksen ulkopuolista kurssitoimintaa. Taidekoulussa opiskelee 392 lasta ja nuorta, sekä 45 aikuista (20.9.2024). Porin taidekoulun vakinainen henkilökunta on 3 kuvataideopettajaa, rehtori ja osa-aikainen koulusihteeri (40 %). Tuntiopettajia on vuositasolla noin 9 henkilöä. Taidekoulun toimintakate vuonna 2024 oli 582 464 euroa. Porin kaupunki saa taidekoulun toiminnan järjestämiseksi valtiosuutta vuosittain vahvistetun yksikköhinnan ja opetustuntien lukumäärän (2754) perusteella. Vuonna 2024 opetusta annettiin lapsille ja nuorille 3105 tuntia sekä aikuisille 944 tuntia. Porin sivistyslautakunta päättää perittävien lukukausimaksujen suuruudesta.

Tulevaisuuden haasteet ja kehittämistarpeet

Taiteen perusopetuksen kokonaisuutta haastaa osaltaan ikäluokkien pieneneminen, sillä toimintaa järjestetään pääosin lapsille ja nuorille erityisesti taiteen perusopetuksen osalta. Toisaalta opiskelijaksi hakeutuu myös aikuisia, joiden määrä opintoihin hakeutuvien joukossa on ollut viime vuosina alati kasvava. Kysyntä ja tarjonta eivät aina kohtaa, sillä joihinkin taiteen perusopetuksen ryhmiin kertyy halukkaita opiskelijoita jonoksi saakka eikä opintomahdollisuutta voida järjestää kaikille.

Sivistävän koulutuksen ja taiteen perusopetuksen opintoihin hakeutumiseen ja niiden suorittamiseen vaikuttavat opiskelijoiden halu sitoutua pitkäjänteisyyttä vaativiin tavoitteellisiin opintoihin sekä osittain perheen sosioekonominen asema. Aktiivisuus vapaa-ajalla voi aiheuttaa osallistujille ajankäytöllisiä haasteita eikä kaikilla ole varaa opetuksesta perittäviin lukukausimaksuihin. Tulevaisuudessa tarvitaan aiempaa enemmän mahdollisuuksia toiminnan järjestämiseen joustavasti, jotta oppilaitosten toiminta on saavutettavaa kaikille porilaisille. Saavutettavuudessa tulee huomioida tilakysymykset, opintotarjonnan monipuolisuus sekä oppimisen tuki kohderyhmittäin.

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on taiteen perusopetuksessa ja vapaassa sivistystyössä valtakunnallinen koulutustehtävien kehittämisen painopiste. Opintosuorituksia on mahdollisuus siirtää kansalliseen Koski -järjestelmään, ja edelleen lukea ne hyväksi muissa oppilaitoksissa osaamisen tunnistamisen kautta tai osoittamalla osaamistaan työelämässä. Porin kaupungin ylläpitämät sivistävän koulutuksen yksiköt hyödyntävät Koski-tiedonsiirtoa mahdollisuuksien mukaan.

Myös sivistävän koulutuksen rahoitukseen voi liittyä epävarmuutta valtionosuusrahoituksen mahdollisten muutosten myötä. Laki taiteen perusopetuksesta on parhaillaan uudistumassa. Lakimuutoksen tavoitteena on lisätä taiteen perusopetuksen valtakunnallista saavutettavuutta. Lakimuutoksella saattaa olla taloudellisia vaikutuksia.

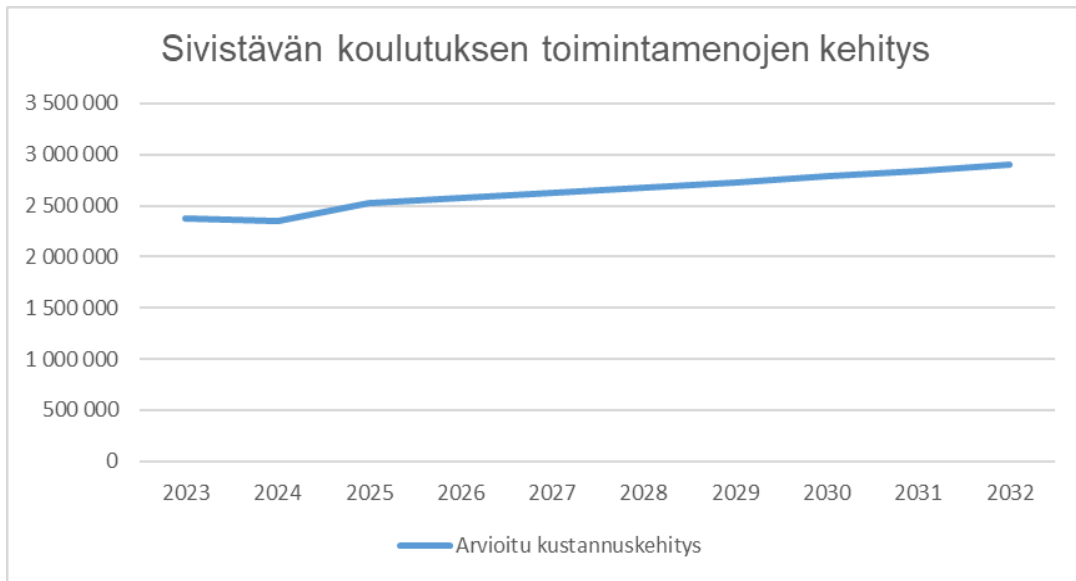
Toiminnalliset tavoitteet

PAINOPISTE	Kasvava Pori		
TAVOITE	Asukasmäärään vaikuttaminen		
TEKO	Kehitämme Poria ympärivuotisena tapahtuma- ja kulttuurikaupunkina		
TOIMENPIDE	Sivistävä koulutus järjestää maksuttomia tapahtumia ympäri vuoden		
MITTARI	Maksuttomien tapahtumien tilastointimallin luominen	Lähtötaso	Tavoitetaso
		Ei	Kyllä

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori		
TAVOITE	Jokaisella porilaisella on mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään		
TEKO	Kaikkien ikäryhmien osallistamis- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen		
TOIMENPIDE	Laaditaan kyselyt sivistävän koulutuksen oppilaitosten toimintaan vaikuttamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Kyselyissä huomioidaan kunkin oppilaitoksen eri ikä- ja käyttäjäryhmät.		
MITTARI 1	Kyselyt on toteutettu ja tulokset analysoitu ja sovittu jatkotoimista.	Lähtötaso	Tavoitetaso
		Ei	Kyllä

Taloudelliset tavoitteet

1. Sivistävän koulutuksen käyttökustannukset eivät nouse vuositasolla enempää kuin Tilastokeskuksen Julkisten menojen hintaindeksi (opetustoimi).
Tavoitetaso: Sivistävän koulutuksen käyttökustannusten kasvu on enintään vuoden 2026 toteutuneen hintaindeksin verran.

Sivistävän koulutuksen kustannuksiin vaikuttavat etenkin valtionosuuksien kehitys, asiakasmaksujen kehitys sekä yleinen kustannustason nousu.

Sivistävän koulutuksen toiminnallisten tavoitteiden toteuttaminen ei aiheuta lisäkustannuksia. Tavoitteiden toteuttaminen tehdään osana normaalia virkatyötä.